

Halkın Parasıyla İktidar Borazanlığı

TRT BİLDİĞİNİZ GİBİ

Osman KÖSE*

“TRT’nin görevi, yayınlarda ayrı düşüncelere ve ayrı dünya görüşlerine yer vermektir. Bu görev, yasalarda belirlenmiştir. Oysa gerek MC’nin⁽¹⁾ dışındaki görüşlere ya hiç yer vermemen veya sınırlı yer veren bugünkü uygulamayla, gerekse uygulamaya koymaya çalıştıkları yöntemle bu yasal görev kesinlikle bağdaşmamaktadır. Günümüzdeki durumuyla TRT haberleri, “sahibinin sesi” durumundadır.”

“Türk Halk Müziğini evrensel düzeye çıkarmak amacıyla kurulan “Çok sesli koro” etkisizleştirilmiş, koro elemanlarına baskı yapılarak branşları dışında görev almaya itilmişlerdir.”⁽²⁾

“Hiç devlet memurluğu yapmamış kişiler müdür olarak atandı. Devlet memurluğu sınavına girmemiş kişiler herhangi bir kuruluşa kısa bir süre alınarak “naklen” TRT’ye geçirilip önemli görevlere getirildiler.”

“Muhalefetin sesinin kesilerek kamuoyunun tek yanlı oluşturulması.”⁽³⁾

“Kasaroğlu yönetimi, 1976 yılında Kurum’da başlatılan MC’leştirme operasyonunu doruk noktasına ulaştırmış TRT’yi kendinin ve ekibinin tutkuları uğruna tahrip etmiştir.

Kasaroğlu ve ekibinin Kurum’da yol açtığı tahribat, özellikle yayım ve personel politikalarından doğmuştur.

Kasaroğlu’nun göreve başladığı 14 Aralık 1979’dan itibaren TRT’de toplumsal barışa, laikliğe. Atatürk devrim ve ilkelerine aykırı yayınların sayısı artmıştır.”⁽⁴⁾

Yukarıdaki cümleler size tanıdık geldi mi?

İsimleri ve tarihleri çıkarın son 15 yıldır TRT’de yaşananlar ile 40-45 yıl önce yaşananlar ne kadar benzer değil mi?

Oysa 1964 yılında TRT yasası hazırlanırken, 1968 yılında ilk yayın yapılırken çok farklı bir TRT hayal edilmişti.

1961 anayasasında ve 1964 yılında çıkarılan 359 sayılı yasa da TRT, özerk bir kamu tüzel kişisi olarak tanımlandı.

1961 anayasasının 121. Maddesi şöyle:

“Radyo ve televizyon istasyonların idaresi özerk kamu tüzel kişiliği halinde kanunla düzenlenir. Her türlü radyo ve televizyon yayınları, tarafsızlık esaslarına göre yapılır.”

Radyo ve televizyon idaresi, kültür ve eğitime yardımcılık görevinin gerektirdiği yetkilere sahip kalmır. Devlet tarafından kurulan veya Devletten malî yardım alan haber ajanslarının tarafsızlığı esastır.

2 Ocak 1964 tarih, 11596 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 359 sayılı TRT yasasının 1. Maddesi de şöyle:

“Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu adıyla, tüzel kişiliğe sahip özerk bir kamu iktisadi teşebbüsü kurulmuştur.”

TRT’nin kuruluşunda dikkat çeken bir başka nokta da yönetim kurulunun oluşumudur. 359 sayılı yasanın 4. maddesine göre; Milli Eğitim ile Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın temsilcilerinin yanı sıra üniversitelerin seçtiği akademisyenler, Devlet Ti-

*1989-2019 tarihleri arasında TRT’nin çeşitli birimlerinde muhabir ve editör olarak çalıştı. 2002-2017 yılları arasında KESK/HABER-SEN’de şube ve genel merkez yöneticiliği yaptı.

⁽¹⁾ 1975 yılında Adalet Partisi- AP, Milli Selamet Partisi -MSP, ve Milliyetçi Hareket Partisi-MHP tarafından kurulan 1. Milliyetçi Cephe Hükümeti

⁽²⁾ Elektrik Mühendisliği Dergisi Yıl:1976 Sayı:239’da yayımlanan TRT’de İŞGALİN 760. GÜNÜ başlıklı yazı

⁽³⁾ Elektrik Mühendisliği Dergisi Yıl: 1977 Sayı: 246-247 TRT YÖNETİMİNİN YASA DIŞI UYGULAMALARI SÜRÜYOR başlıklı yazı

⁽⁴⁾ Çağdaş Gazeteciler Derneği 1981 yılında yayımladığı “Tahrip Edilen Bir Kurum TRT” kitabından

yatroları'nın, konservatuarların temsilcileri ile TRT çalışanlarını temsilen 2 kişi yönetim kurulu üyesidir.

Bununla da yetinilmedi, TRT yayın politikalarının belirlenmesinde ortak akılı ortaya çıkarmak için danışma kurullarının oluşturulması da yasaya konuldu. Danışma kurulları daha sonraki yıllarda yasada yapılan değişikliklere rağmen hep korundu ve 1983 yılına kadar da işletildi.

Danışma Kurulları toplantılarına, siyasi partilerin, sendikaların, meslek örgütlerinin, demokratik kitle örgütlerinin temsilcileri katılarak, TRT yayınları ile ilgili görüş ve önerilerini dile getirdiler.

1964 -1971 yılları arasında özerklik ve tarafsızlık ilkesi nispeten yayınlara da yansdı.

12 Mart Muhtırası İle Özerklik Kaldırıldı

1964 yılında çıkarılan 359 sayılı TRT yasasındaki özerklik 1971 yılına kadar sürdü. 12 Mart muhtırası ile birlikte özerklik anayasa ve TRT yasasından çıkarıldı ve yerine tarafsızlık getirildi.

Tarafsızlık ise hep devletten ve hükümetten yana taraf olmak şeklinde anlaşıldı.

1972 yılında yapılan değişikliklerden biri de TRT yönetim kurulunun oluşumunu değiştirmek oldu. Yapılan değişiklikle TRT çalışanlarının yönetim kurulunda temsil edilmesine son verildi.

1982 anayasasını hazırlayanlar da 12 Mart Muhtırası'nı verenlerin izinden giderek, TRT'yi anayasada özerkliğe yer vermeden sadece tarafsız olarak tanımladı. Özerklik, 1993 yılında yapılan değişiklikle tekrar anayasaya girdi.

Özerkliğin TRT yasasına girmesi ise anayasa değişikliğinden 14 yıl sonra gerçekleşti.

2008 yılında İbrahim Şahin'in hazırladığı tasarının geri çekilmesinden sonra yeniden sunulan yasa değişikliğinin TBMM'de komisyonlarda görüşülmesi sürecinde KESK/HABER-SEN'in yoğun çabaları ve muhalefet partilerinin de katkılarıyla yasaya özerklik girdi.

2008 yılında yapılan değişiklikten sonra 2954 sayılı TRT yasasının 1. Maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, radyo ve televizyon ile tüm medya araçlarından yapılan yayınların düzenlenmesine ve özerkliği ve tarafsızlığı Anayasada hükme bağlanan Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin esas ve usulleri belirlemektir."

TRT, televizyon yayınlarının başladığı 1968 yılından 12 Mart Muhtırası'na kadar geçen sürede özerk olabildi. Daha sonraki yıllarda ise özerklik ve tarafsızlık hep kağıt üzerinde kaldı.

Bugüne kadar her hükümet döneminde TRT'ye yayın içeriğinden, personel alımına kadar her alanda müdahale edildi.

Her hükümet, TRT'yi icraatlarının tanıtım aracı olarak kullanmak istedi ve bunu başardı.

TRT'nin ilgili kuruluş olarak bağlandığı Devlet Bakanları TRT binalarında kendilerine özel makam odaları yaptırdı ve Kuruma her anlamda müdahale etti.

Bu müdahale sadece başbakan, bakan düzeyinde değil, zaman zaman milletvekili, milletvekili danışmanı düzeyine kadar indi.

Bu yazının ana konusu AKP döneminde TRT'de olanlar, ancak görüldüğü gibi AKP'den önce de TRT özerk, demokratik, katılımcı bir kamu hizmeti yayıncısı değildi.

TRT'yi AKP Yönetiyor

TRT kurulmasından sonra kısa bir dönem hariç hiç özerk olmadı ve hükümetler hep TRT'ye müdahale etti.

Ama hiçbir dönemde TRT'ye AKP iktidarında olduğu gibi müdahale edilmedi. Bu müdahaleleri yeterli görmeyen AKP Hükümeti 2008 yılında yaptığı yasa değişikliği ile TRT yönetim kurulu üyelerinin tamamını atama yetkisini aldı.

2008 yılında 5767 sayılı yasa ile değiştirilen 2954 sayılı yasanın 11. Maddesi şöyle:

"Kurumun en yüksek karar ve yönetim organı olan Yönetim Kurulu; Genel Müdür, Bakanlar Kurulu tarafından genel müdür yardımcılarını arasından atanan iki üye ile elektronik veya kitle iletişimi alanlarında bir; hukuk alanından bir; işletme, iktisat veya maliye alanlarından bir ve sanat veya kültür alanlarından bir kişi olmak üzere, bu alanlarda temayüz etmiş kişiler arasından seçilen ve atanan dört üyeden oluşur. Dışardan seçilen yönetim kurulu üyeleri; Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından her bir alandan teklif edilen iki kat aday arasından Bakanlar Kurulu kararı ile atanır."

Bununla da yetinmeyen AKP, anayasayı ve TRT yasasını yok sayarak kadrosu Başbakanlık'ta olanları TRT'ye yönetici olarak atadı.

Bugünün TRT genel müdürü İbrahim Eren yasal şartları taşımadığı halde uzun yıllar genel müdür yardımcılığı yaptı. Bu sürede İbrahim Eren'in kadrosu Başbakanlıktaydı. Yani Anayasa'da ve yasasında özerk ve tarafsız olarak tanımlanan TRT'de Başbakanlık'ın bir memuru yıllarca genel müdür yardımcılığı yaptı.

Yasal şartları taşımadığı halde, AKP'nin İbrahim Eren konusunda yasaları yok saymasının nedeni ise Eren'in Bilal Erdoğan'ın Kartal İmam Hatip Anadolu Lisesi'nden arkadaşı olmasıydı.

3 yıl haber dairesi başkanlığı yapan Yaşar Taşkın Koç'un kadrosu da görev süresince Başbakanlık'taydı.

AKP Dönemi TRT: Kadrolaşma ve Tek Sesli Yayın

TRT'de AKP dönemi 2004 yılında Şenol Demiröz'ün genel müdürlüğe atanması ile başladı. TRT kökenli Demiröz göreve gelir gelmez kadın yöneticileri görevden aldı.⁽⁵⁾

Yıllarını TRT'ye vermiş 400'den fazla *akıtlı sanatçı*nın işine son verildi.

Demiröz döneminde, daha önceki dönemlerde görülmeyen bir şekilde yayın içeriklerinde gericileşme başladı.

Demiröz, "Asıl olan din programları yayınlamak değil, mihenk taşı DİN olan bir yayın anlayışını benimsemektir." diyen Muhsin Mete'yi genel müdür yardımcısı yaptı.⁽⁶⁾

Her icraatı kamuoyunda büyük tartışma yaratan Demiröz'ün görev süresi uzun sürmedi, 2 Ağustos 2005 tarihinde emekliye ayrıldı.

I. İbrahim Dönemi

Bir buçuk yıl vekaletle yürütülen TRT'nin genel müdürlüğüne 21 Kasım 2007 tarihinde İbrahim Şahin atandı.

İbrahim Şahin'in kararnamesini dönemin Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer iki kez reddetmişti.

Sezer'den sonra Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanı olmasından sonra Şahin'in kararnamesi tekrar gönderildi ve beklenildiği gibi hemen onaylandı.

İbrahim Şahin dönemine damga vuran olay ise cemaat kadrolaşması oldu.

Şahin, başta haber olmak üzere TRT kadrolarını Fethullah Gülen cemaatinin yayın organlarından getirdiği kişilerle doldurdu, haber ve yayını cemaate teslim etti.

TRT'de İbrahim Şahin dönemindeki cemaat kadrolaşması, dış yapımlara ödenen paralar vb konular kamuoyunda, basında, TBMM'de sıkça tartışıldı. Bu

konuda ayrıntılı bilgi için CHP tarafından verilen bir araştırma önergesinin metnine <https://www2.tbmm.gov.tr/d23/10/10-0515.pdf> adresinden ulaşabilirsiniz.

İbrahim Şahin, kadrolaşma konusunda o kadar pervasızdı ki bunu açıkça itiraf etmekten de çekinmiyordu.

11 Ağustos 2012 tarihli Cumhuriyet gazetesinde çıkan haber şöyle;

"TRT Genel Müdürü **İbrahim Şahin**, kurumda göreve başladıktan sonra personel sorununu hizmet alımı yöntemiyle çözmek istediklerini, ancak örgütlü sendikanın bunu yargıya taşıyarak kendilerine **"yasa yoluyla kadrolaşmanın yolunu açtığını"** söyledi. Şahin, **"Nedeni şu; kardeşim ben hizmet alımı yöntemiyle personel ihtiyacımı karşılıyordum. Sen dedin ki; yok normal KPSS'den al. Ben de alacağımızın 4 katını talep ediyoruz ya, bu 4 katın içinden bana en yakın olanını alıyorum. Eğer kadrolaşmaksa evet burada da kadrolaşıyoruz. Personel politikamız bu arkadaş"** dedi.

15 Temmuz darbe girişiminden sonra tüm kamuda olduğu gibi TRT'deki cemaatçilerin bir bölümü KHK ile ihraç edildi.

Kadrolaştığını ve bunu nasıl yaptığını açıkça itiraf eden İbrahim Şahin hakkında yapılan suç duyurusu ise takipsizlikle sonuçlandı.⁽⁷⁾

FETÖ gerekçesiyle TRT'den ihraç edilen 435 kişiden 368'i İbrahim Şahin'in genel müdürlüğü döneminde işe alındı. Şüpheli sıfatıyla ifade veren İbrahim Şahin, "Samanyolu grubundan gelenlerin FETÖ'cü olduğunu bilmiyordum. Yayın politikaları hükümet, devlet, AK Parti yanlısı görüldüğünden bunların geçişine izin verildi" itirafında bulundu.

İbrahim Şahin TRT genel müdürlüğünden alındı ve 16 Eylül 2014 tarihinde yayımlanan valiler kararnamesi ise Samsun'a vali olarak atandı.

Kadrolaşma İçin Yasa Çıkarıldı

İbrahim Şahin ile başlayan kadrolaşma sürecinde her yola başvuruldu, kişiye özel yönetmelikler yargıdan dönmeye başlayınca kadrolaşma için yasa çıkarıldı.

Kadrolaşma için ilk yasa 2008 yılında İbrahim Şahin döneminde çıkarıldı.

Yasa tasarısı TBMM'ye sunulduğunda sanatçıların Kültür ve Turizm Bakanlığı'na devri, istihdam fazlası personelin de diğer kamu kurumlarına gönderilmesi öngörülmüyordu.

⁽⁵⁾ <http://www.milliyet.com.tr/siyaset/trtde-selamlık-donemi-5110403>

⁽⁶⁾ <http://sendika63.org/2007/04/haber-sen-trtye-sahip-cikmaya-cagirdi-13027/>

⁽⁷⁾ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/yazi_dizileri/890184/Boyle_aklama_gorulmedi_FETO_cu_olamaz_cunku....html

Tasarının TBMM'ye sunulmasıyla birlikte harekete geçen KESK/HABER-SEN etkin bir çalışmayla, muhalefet partilerini, basını, demokratik kitle örgütlerini, sivil toplum kuruluşlarını harekete geçirdi.

Yasa tasarısına karşı çok büyük bir tepki oluştu. AKP komisyonunda ilk tasarımı geri çekerek bu iki düzenlemeden vazgeçti. Bunun yerine emekliliğe teşvik uygulaması getirildi.

Bundan 3 yıl sonra tekrar emekliliğe teşvik düzenlemesi yapıldı.

661 sayılı KHK'nin 24. maddesi ile, 2954 sayılı TRT yasasına geçici 13. madde eklendi.

TRT çalışanları tekrar "Ya emekli olursunuz ya da sürülürsünüz" baskılarına maruz kaldı.

İki emekliliğe teşvik düzenlemesi ile yaklaşık iki bin kişi emekli olmak zorunda kaldı.

Bir yandan "Fazla personel" gerekçesi ile emekliliğe teşvik düzenlemeleri yapılırken bir yandan da yeni personel alınıyordu. Peş peşe açılan sınavların yanı sıra, sınavsız işe alınan sözleşmeliler ve taşeron şirketler aracılığı ile çalıştırılan personel sayısı her geçen gün arttı. Neredeyse emekli olanların iki katı yeni personel alındı.

II. İbrahim Dönemi

İbrahim Şahin'in TRT'den ayrılmasından sonra, genel müdür yardımcısı olarak görev yapan İbrahim Eren, genel müdür olarak atandı.

2. İbrahim döneminde de TRT'ye kadrolaşma ve tek seslilik hâkim oldu.

Üçüncü "emekliliğe teşvik" düzenlemesi de Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden sonra çıkarılan 703 sayılı KHK ile yapıldı.

Bu kararname ile TRT'nin yapısı tamamen değiştirildi. TRT fiilen şirketleştirildi, kamu ihale kanunu kapsamından çıkarıldı, iş güvencesi ortadan kaldırılarak işçi statüsünde personel çalıştırılmasının önü açıldı, "istihdam fazlası personel" in diğer kamu kurumlarına gönderilmesine ilişkin düzenleme yapıldı ve TRT doğrudan Saray'a bağlandı.

Çalışanlar bu kez de "Ya emekli olursunuz ya da İFP olarak diğer kamu kurumlarına gönderilirsiniz" baskısı ile karşı karşıya kaldı.

1800 kişi emekli oldu, 26'sı kendi isteğiyle olmak üzere 169 kişi de başka kurumlara gönderildi.

2008 yılındaki girişim kamuoyu desteği ve parlamenter sistemin olanakları ile geri püskürtüldü. 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında ilan edilen olağanüstü hâl ve daha sonra geçilen Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde parlamentonun etkisiz hale getirilmesi ve tek adam hâkimiyetinde yapılan mücadele maalesef beklenen sonucu vermedi. 169 kişinin başka kurumlara gönderilmesi engellenemedi ancak sayının daha da artmasının önüne geçildi.

"İstihdam Fazlası Personel -İFP" uygulaması geçmişte hep özelleştirilen kurumlarda yapıldı. TRT özelleştirilmedi, küçülmedi peki nereden çıktı bu İFP?

Amaç kadrolaşma olunca AKP'ye her yol mübahtı!

TRT yönetimi yine bir yandan "İhtiyaç fazlası Personel" var derken bir yandan kendi yandaşlarını kuruma almaya devam etti. Anadolu Ajansı ve diğer taşeron şirketler aracılığı ile TRT'de çalışanlar, 'Özel Hukuk Hükümlerine Tabi Personel' statüsüne geçirdi. TRT yönetimi yine teşvik vererek emekli ettiğinden daha fazla personel aldı.

Tek Ses, Tek Renk

AKP döneminde özellikle seçim öncesinde TRT'nin televizyon ve radyo kanallarında tek ses, tek renk hâkim oldu.

2010 yılında yapılan anayasa değişikliği referandumunda TRT resmen "EVET" kampanyası yürüttü. Referandum için "HAYIR" diyenleri ise görmezden geldi.⁽⁸⁾

Seçim ve referandum yayınlarındaki tek seslilik RTÜK raporlarına girdi, YSK TRT'ye defalarca ceza verdi.⁽⁹⁾

AKP, TRT'yi YSK cezalarından kurtarmak için seçim öncesinde yasa değişikliği yaptı ve YSK'nın ceza verme yetkisini kaldırdı.⁽¹⁰⁾

TRT'nin nasıl tek sesli yayın yaptığını görmek için şu iki örneğe bile bakmak yeterli olur;

1 Ekim-25 Ekim 2015 tarihleri arasında TRT'nin 25 günlük canlı yayın tablosu:

Recep Tayyip Erdoğan: 29 saat
AKP: 30 saat
CHP: 5 saat
MHP: 1 saat 10 dk.
HDP: 18 dk

⁽⁸⁾ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/diger/163834/TRT_den_everet_kampanyasi.html#

⁽⁹⁾ <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/trtye-tarihi-ceza-27563119>

⁽¹⁰⁾ <http://www.diken.com.tr/yskdan-trtye-ceza-isteyen-rtuk-uyelerine-yetkimiz-khkyla-elimizden-alindi/>

1-13 Mart 2019 Mart tarihleri arasında TRT 1 Ana Haber bültenlerinde;

- AKP 49 dk.
- CHP 34 dk.
- MHP 10 dk.
- İyi Parti 5 dk.
- DSP 3 dk.
- HDP 0 dk. yer aldı.

TRT'nin seçim dönemlerinde siyasi partilere ayırdığı süreler için daha ayrıntılı bilgiye Uluslararası Şeffaflık Derneği'nin verilerinden ulaşabilirsiniz.⁽¹⁾

TRT'nin Sahibi Kim?

Özel yayın kuruluşlarının sahibi kim olduğu bellidir. Bu kuruluşların sermayesi kime ait ise patron O'dur

TRT'nin parasını kim veriyor?

—HALK!

Halk burada soyut bir kavram değil, işçisi, memuru, işsizi, emeklisi, köylüsü, çiftçisi, varsılı ve yoksulu ile somut bir kavram.

Yani TRT'nin arkasında bir holding, bir sermaye grubu yok, halk var.

Elektrik Faturalarınıza Bakın

Kamu hizmeti yayıncılığını diğer yayın tiplerinden ayıran temel özelliklerinden biri de finansman kaynağıdır. Kamu hizmeti yayıncılığının finansmanında hiç bir ülkede tek kaynağa dayanılmamakta, çoğunlukla karma bir finansman (genel bütçeden aktarılabacak paylar, fonlar, reklam/sponsor gelirleri ve ticari gelirler) modeli uygulanmaktadır.

Kamu hizmeti yayın kurumları halk tarafından finanse edilir. Bu genellikle "Yayın Bedeli" şeklinde gerçekleşmektedir. Yayın bedeli "müşteri-satıcı" gibi gönüllülük esasına değil, kamusal yükümlülüğe dayalı, vergi niteliğinde zorunlu bir ödemedir.

Yayın bedeli, radyo-televizyon cihazlarından alınan ruhsat-bandrol ücretleri, elektrikten tüketiminden alınan pay, gelir vergisinden alınan pay gibi kamu hizmeti yayıncılığında kullanılacak her tür ücret, vergi ve diğer kamusal yükümlülüğü ifade etmektedir. Özerklik için yayın bedelinin, kaynaktan doğrudan kuruma aktarılması, kamu hizmeti yayıncısının siyasi otoritenin ve piyasanın müdahalesinden korunması için zorunludur. TRT'nin gelirleri 3093 sayılı TRT Gelirleri Kanunu ile düzenlenmiştir. TRT gelirlerinin %80'inden fazlası halktan toplanan paralarından oluşmaktadır. Bu para bizim cebimizden nasıl çıkıyor, biz nasıl TRT'ye para veriyoruz diye merak

ediyorsanız her ay ödediğiniz elektrik faturalarınıza bakın. "TRT PAYI" yazan satırı okuyun. TRT'ye parayı bu topraklar üzerinde yaşayan ve her ay elektrik faturası ödeyenler veriyor. Ülkemizde yaşayan insanların büyük çoğunluğu yoksulluk ve açlık sınırının altında gelire sahip. Yoksulluk ve açlık sınırının altında gelire sahip olan bizler her ay TRT'ye kamu hizmeti anlayışıyla yayın yapması için para veriyoruz. Evimize bir ekmek daha az götürerek, soframıza bir yumurta daha az koyarak ya da çocuğumuza bir litre daha az süt alarak... TRT'nin kasasına giren her 100 liranın yaklaşık 80 lirası halkın cebinden çıkıyor. TRT'nin harcadığı her 100 liranın 80 lirası halkın parası. Bu parayı AKP'ye oy veren vatandaş da ödüyor, CHP'ye, HDP'ye oy veren vatandaşlar da ödüyor. Hem de eşit şekilde bu katkıyı sağlıyor. Ancak yayınlardan eşit şekilde temsil edilmiyorlar... Ya da HDP örneğinde olduğu gibi bazı kesimler yok sayılıyor...

Oysa TRT yöneticilerinin ve çalışanlarının maaşını hükümet değil, halk veriyor. Yayınlarda yok sayılan bu halk kesimleri de bu maaşların ödenmesine katkı sağlıyor. Yani TRT çalışanlarının, yöneticilerinin aldığı maaşın her 100 lirasının 80 lirası da halkın cebinden çıkıyor. TRT yöneticileri, çalışanları, evlerine ekmeği, yumurtayı, sütü bu para ile alıyor. Bu nedenle, TRT yöneticileri ve çalışanları halka karşı sorumludur.

Parayı Halktan Alan TRT Halka Hesap Vermiyor

Sayıştay 2017 raporuna göre

TRT'nin gelirleri:

- 1.472.969.000 TL bandrol geliri
- 690.177.000 TL elektrik payı
- 233.979.000 TL ilan Reklam

Personel sayısı:

- 7133 kadrolu personel
- 1889 taşeron

Sayıştay raporundaki "**2017 yılında programlar da süreli ve aktif olarak çalıştırılanlar hariç**, hizmet alımı yoluyla 1.889 yüklenici işçisi çalıştırılmıştır" ifadesi ilginçtir.

Çünkü programlarda süreli ve aktif çalıştırılanların sayısını kimse bilmiyor.

Bazı programlarda danışman, metin yazarı vb isimlerle çalışıyor görünenleri program yapımcıları bile tanımıyorlar.

Özellikle bazı kişilere bu kanalla yüksek miktarda para veriliyor.

⁽¹⁾ <http://www.seffaflik.org/bilgi-bankasi/infografikler/>

TRT'nin giderleri:

TRT'nin en önemli gider kalemi dışarıdan program alımlarıdır.

2017 Sayıştay raporuna göre 9 binden fazla personel çalıştıran TRT bütçesinin yarısından fazlasını dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler yani kurum dışında yaptırdığı/aldığı program, film dizi, haber görüntülerine veriyor.

TRT 2017 yılında 1.131.302.000 lirayı kurum dışına aktardı.

TRT'nin harcamalarına ilişkin olarak TBMM'de verilen soru önergelerine "ticari sır" gerekçesiyle yanıt verilmiyor.

Türkiye'de ilk kez bir genel müdürün maaşı TBMM Genel Kurulu'nda gizli oturumda açıklandı.

2008 yılında TRT yasası değişikliği sırasında TRT Genel Müdürü İbrahim Şahin'in birden fazla kurumda yönetim kurulu olması ve bunlardan da maaş alması TBMM'de tartışıldı. Muhalefet partilerinin ısrarlı sorularına rağmen İbrahim Şahin'in maaşı açıklanmadı. Bunun üzerine CHP maaşın açıklanması için gizli oturum yapılmasını istedi. TRT genel müdürünün maaşı gizli oturumda açıklandı.⁽¹²⁾

TRT tartışılmaya başlandığında hep İngiltere'nin kamu hizmeti yayıncısı BBC ile karşılaştırılır.

TRT kurulurken BBC örnek alındı, ancak hiçbir dönemde BBC gibi olamadı.

TRT'nin halktan topladığı paranın nasıl ve nereye harcandığına ilişkin sorular hep yanıtız kaldı.

TBMM'de bu konuda verilen soru önergelerine "Ticari sır" açıklayamayız yanıtı verildi.

TRT sitesinde de harcamalara ilişkin yeterli bilgi bulamazsınız.

2017 ve 2018 faaliyet raporu hâlâ yayınlanmadı.

Sayıştay'ın hazırladığı TRT raporunu sadece ilgili milletvekilleri görür, çünkü Sayıştay denetlediği diğer kurumların raporlarını internet sayfasına koyarken TRT raporunu koymaz.

Peki örnek alınan BBC'de durum ne?

BBC'nin harcamalarını görmek için İngiltere vatan-daşı olmanıza gerek yok.

Dünyanın neresinde olursanız olun BBC'nin internet sitesine girdiğinizde yöneticilerinin yaptığı harcamaları aldığı yıllık ücreti görebilirsiniz.

<https://www.bbc.com/aboutthebbc/whoweare/staff> adresine girin çıkan listedeki isimlerden herhangi birisini tıklayın açılan sayfada "Expenses and central bookings" başlığı altında yapılan harcamaların listesini görebilirsiniz.

Ya da tek tek tüm yöneticilere gerek yok diyorsanız BBC Genel Müdürü Tony Hall'ın hem maaşını hem de yaptığı harcamaları buradan görebilirsiniz: <https://www.bbc.com/aboutthebbc/whoweare/tony-hall>

Full Name	Grouping	Sub-Type	Date Incurred	Reason	Amount £	Reimbursement Amount £	Publication Notes
Tony Hall	Flights	Flight	26/11/2018	LHR/PRG/LHR	£170.90		
Tony Hall	Flights	Flight	13/11/2018	LHR/GLA*EDI/LCY	£528.24		
Tony Hall	Other	Other	13/11/2018	LHR/GLA*EDI/LCY	£20.00		
Tony Hall	Other	Other	13/11/2018	LHR/EDI/LCY	£20.00		
Tony Hall	Flights	Flight	06/12/2018	LHR/GVA/LHR	£153.60		
Tony Hall	Other	Other	13/11/2018	LHR/EDI/LCY	£20.00		
Tony Hall	Flights	Flight	15/11/2018	LHR/BHD/LHR	£526.07		
Tony Hall	Rail	EUROSTAR	19/09/2018	ZYR1QQS	£80.00		
Tony Hall	Hotels	Hotel - Credit	17/10/2018	Malmalson Birmingham	-£25.00		Credit for hotel stay disclosed in Q2
Tony Hall	Hotels	Hotel - Credit	17/10/2018	Malmalson Birmingham	-£4.17		Credit for hotel stay disclosed in Q2
Tony Hall	Hotels	Hotel	13/11/2018	Sheraton Grand Hotel & Spa Edinburgh	£150.00		
Tony Hall	Hotels	Hotel	06/12/2018	Intercontinental Geneva	£247.39		
Tony Hall	Hotels	Hotel	26/11/2018	Radisson Blu Alcron Hotel	£162.21		
Tony Hall	Hotels	Hotel	26/11/2018	Radisson Blu Alcron Hotel	£24.90		
Tony Hall	Hotels	Hotel	15/11/2018	Clayton Hotel Belfast	£70.83		
Tony Hall	Hotels	Hotel	16/01/2019	Holiday Inn Manchester - MediaCityUK	£82.50		
Tony Hall	Rail	RAIL	12/10/2018	LONDON KINGS CROSS - CAMBRIDGE	£18.30		
Tony Hall	Rail	RAIL	17/10/2018	LONDON EUSTON - BIRMINGHAM NEW STREET	£53.80		
Tony Hall	Rail	RAIL	17/10/2018	LONDON EUSTON - BIRMINGHAM NEW STREET	-£42.80		
Tony Hall	Rail	RAIL	17/10/2018	LONDON EUSTON -			

⁽¹²⁾ <http://www.milliyet.com.tr/siyaset/mecliste-maas-tartismasi-760654>

Türkiye’de yaşayan ve her ay TRT’ye yayın bedeli ödeyen bir vatandaş olarak TRT’ye verdiğiniz paranın nereye nasıl harcadığını öğrenemiyorsunuz, ama BBC genel müdürünün kurum kasasından ödediği taksi, otel, çiçek ve yiyecek parasını bir tıkla görebiliyorsunuz!

TRT’de Halk Yok

1964 yılında halkın haber ve bilgi alma hakkı için özerk ve tarafsız bir kamu tüzel kişisi olarak kurulan TRT kısa sürede kuruluş gerekçesinden uzaklaştı.

Toplumun farklı kesimlerinin sesini ekrana taşımayan, devletin resmi söylemiyle yayın yapan ve gerçek bir kamu hizmeti anlayışı sergilemeyen TRT, bugün artık kamu hizmeti yayıncılığı dışında başka bir işleve sahip.

TRT, yayınları ile hükümetin en temel destekleyicisi kurumlardan biridir. TRT, hiçbir dönemde olmadığı kadar siyasal iktidarın propagandasını yapmaktadır.

TRT, bu dönemde AKP’nin ideolojik aygıtına dönüşmüştür.

TRT yönetimi Anayasayı ve TRT yasasını yok saymaktadır.

Örneğin TRT, radyo ve televizyon yayınlarında 2954 sayılı yasanın “Yayın esasları üst başlıklı 5. maddesine göre;

- *Kişilerin özel hayatlarına, şeref ve haysiyetlerine saygılı olmak ve dürüstlük anlayışına bağlı kalmak,*
- *Haberlerin toplanması, seçilmesi ve yayımlanmasında tarafsızlık, doğruluk ve çabukluk ilkeleri ile çağdaş habercilik teknik ve metotlarına bağlı olmak,*
- *Haberler ile yorumları ayırmak ve yorumların kaynaklarını açıklamak,*
- *Kamuoyunun sağlıklı ve serbestçe*

oluşabilmesi için kamuoyunu ilgilendirecek konularda yeterli yayın yapmak; tek yönlü, taraf tutan yayın yapmamak ve bir siyasi partinin, grubun, çıkar çevresinin, inanç veya düşüncenin menfaatlerine alet olmamak zorundadır.

Ancak yasanın bu maddesine hiçbir dönemde uyulmamakta, haberler ve yayınlar tek yanlı, taraf tutan yorumlarla yapılmaktadır.

Bu ülkenin işçileri, memurları, emeklileri, işsizleri, yoksulları kendilerini TRT’de görmek istiyor.

TRT yöneticilerinin ve çalışanlarının birinci görevi halkın sesini, rengini ekranlara, radyolara taşımaktır.

TRT, toplumun tüm kesimlerine hitap etmelidir.

TRT yönetimi, bu ülkede yaşayan ve farklı mezheplere mensup kişilerden ayrımsız bir biçimde yayın bedeli almakta ama asla onları görmemektedir.

TRT, bu topraklar üzerinde yaşayan ve her ay ‘yayın bedeli’ ödeyen farklı dinlere (Musevi, Hristiyan vb.) mensup kişiler için yayın yapmıyor.

TRT, bu topraklar üzerinde yaşayan ve her ay ‘yayın bedeli’ ödeyen Rumları, Arapları, Ermenileri, Çerkezleri, Lazları yok sayıyor.

TRT’de hükümet var, muhalefet yok,

Sadece parlamentoda grubu bulunan partilere haberlerde ve programlarda yer veren TRT yönetimi, yıllardır parlamento dışında kalan siyasi partileri görmezlikten geliyor,

TRT’de işverenler var, işçiler, emekçiler yok,

TRT’de cemaatler var, demokratik kitle örgütleri, sendikalar, meslek odaları yok,

TRT’de çevreyi kirletenler, yok edenler var, çevreciler yok,

TRT’de nükleer enerjiyi savunanlar var, karşıtları yok,

TRT’de erkekler var, kadınlar yok,

TRT’de savaş çığırkanları var, savaş karşıtları yok, TRT’de militaristler var, vicdani retçiler yok.

TRT, halkın haber ve bilgi alma hakkı için kuruldu. Bunun için halk her ay TRT’ye yayın bedeli ödüyor.

Kamu hizmeti anlayışıyla yayın yapan özerk, demokratik ve katılımcı bir TRT’nin yaratılması için örgütlü bir mücadeleden başka yol yok.

TRT’nin gerçek sahipleri **“TRT’DE HAKKIMIZ VAR, HAKKIMIZI İSTİYORUZ”** diye haykırmadığı sürece, TRT devletin ideolojik aygıtı, hükümetlerin icraatlarının tanıtım aracı olmaya devam edecektir. ■